

Deszcz – opad atmosferyczny dosięgający powierzchni Ziemi w postaci kropeł wody o średnicy większej od 0,5 mm. Gdy krople są mniejsze niż 0,5 mm opad taki nazywa się mżawką. Opad niesięgający powierzchni Ziemi nazywa się virgą.

Duże krople wody (powyżej 8 mm) spadając ulegają rozpadowi. Deszcz może powstawać też z lodowych chmur wysokich, gdy opadające i ogrzane w pobliżu powierzchni Ziemi kryształują przekształcając się w krople wody, które mogą być wtedy duże lub małe w zależności od wilgotności względnej powietrza.

Intensywność deszczu klasyfikuje się jako: „lekki opad” gdy spada nie więcej niż 0,25 cm wody na godzinę, „umiarkowany opad” – pomiędzy 0,25–0,75 cm wody na godzinę, „silny opad” – powyżej 0,75 cm wody na godzinę.

Deszcz, Wikipedia.pl, CC BY-SA, <http://pl.wikipedia.org/wiki/Deszcz>, dostęp 30.09.2012.

Temperatura – jedna z podstawowych wielkości fizycznych (parametrów stanu) w termodynamice, będąca miarą stopnia nagrzania ciał. Temperaturę można ściśle zdefiniować tylko dla stanów równowagi termodynamicznej, bowiem z termodynamicznego punktu widzenia jest ona wielkością reprezentującą wspólną własność dwóch układów pozostających w równowadze ze sobą. Temperatura jest związana ze średnią energią kinetyczną ruchu i drgań wszystkich cząsteczek tworzących dany układ i jest miarą tej energii.

Temperatura jest miarą stanu cieplnego danego ciała. Jeśli dwa ciała mają tę samą temperaturę, to w bezpośrednim kontakcie nie przekazują sobie ciepła, gdy zaś temperatura obu ciał jest różna, to następuje przekazywanie ciepła z ciała o wyższej temperaturze do ciała o niższej – aż do wyrównania się temperatury obu ciał.

Temperatura, Wikipedia.pl, CC BY-SA, <http://pl.wikipedia.org/wiki/Temperatura>, dostęp 30.09.2012.

Kasztanowiec zwyczajny, kasztanowiec biały

(*Aesculus hippocastanum* L.) – gatunek drzewa z rodziny mydleńcowatych. Pochodzi z Półwyspu Bałkańskiego. Uprawiany jest w niemal całej Europie, w tym także w Polsce. Inne nazwy: kasztanowiec koński, kasztan dziki, kasztan gorzki. (...)

Pokrój

Dorasta do 25 m, ma gęstą, kopulastą lub niemal cylindryczną koronę.

Pień

Kora starszych pni łuszczy się tafelkowato.

Liście

Dłoniastozłożone z 5 do 7 wydłużonych, odwrotnie jajowatych listków o długości do 25 cm. Duże pąki wydzielają lepka substancję.

Kwiaty

Płatki białe z żółtymi lub czerwonymi plamkami u nasady. Zebrane w gęste, wiechowate, wzniesione kwiatostany o długości do 30 cm. Kwitnienie w maju.

Owoce

Nazywane kasztanami, kolczaste torebki o średnicy do 6 cm, zawierające 1-3 nasion. Owocuje we wrześniu i październiku.

Kasztanowiec zwyczajny, Wikipedia.pl, CC BY-SA, http://pl.wikipedia.org/wiki/Kasztanowiec_zwyczajny, dostęp 30.09.2012.

Kalendarz gregoriański – kalendarz słoneczny wprowadzony w 1582 przez papieża Grzegorza XIII bullą *Inter gravissimas*; kalendarz juliański zreformowany przez Luigiego Lilio; w Polsce stosowany od roku wprowadzenia.

Jest to w zasadzie kalendarz juliański, do którego wprowadzono poprawkę w naliczaniu lat przestępnych mającą na celu zapobieżenie opóźnieniu się kalendarza względem roku zwrotnikowego. Zniwelowano także część różnicy narosłej od wprowadzenia kalendarza juliańskiego. Kalendarz juliański spóźnia się o 1 dzień na 128 lat, natomiast opóźnienie kalendarza gregoriańskiego wynosi 1 dzień na 3322 lata.

Różnice pomiędzy kalendarzami juliańskim a gregoriańskim sprowadzają się do dwóch kwestii:

- ominięcia 10 dat dziennych, od 5 do 14 października 1582 roku; miało to na celu skorygowanie powstałego opóźnienia,
- skorygowanie zasady obliczania lat przestępnych, lata o numerach podzielnych przez 100, ale niepodzielne przez 400, nie będą przestępne, przy zachowaniu przestępności pozostałych lat o numerach podzielnych przez 4. Poprawka ta znalazła dotychczas zastosowanie trzykrotnie: lata 1700, 1800 i 1900 były w kalendarzu gregoriańskim latami zwyczajnymi (podczas gdy np. 1600 i 2000 pozostały przestępne).

Wspomniana korekta nie dotyczyła całości opóźnienia narosłego od 46 p.n.e., lecz tylko jego części. Przywrócono mianowicie kalendarz do stanu, w jakim był w czasie Soboru Nicejskiego I w 325 n.e. Ma to ten skutek, że termin np. przesilenia zimowego wypada u nas 21 lub 22 grudnia, podczas gdy w czasach Cezara przypadało ono 24 grudnia. Powód wprowadzenia częściowej korekty związany jest z faktem, iż na Soborze Nicejskim I ustalono m.in. zasadę wyznaczania świąt Wielkanocy w kalendarzu juliańskim, która opiera się na założeniu, że równonoc wiosenna przypada 21 marca. Aby uniknąć ponownego przeliczania tablic komputystycznych, rachubę dni przesunięto tak, aby równonoc wiosenna znów wypadła tego właśnie dnia.

Odpowiednia bulla (*Inter gravissimas*) została wydana przez papieża Grzegorza XIII (łac. *Gregorius XIII* – stąd nazwa kalendarza) w 1582, jednak poszczególne kraje przyjęły nowy kalendarz w różnych latach (niektóre dopiero w XX wieku), a niektóre Kościoły wciąż jeszcze posługują się kalendarzem juliańskim.

Fakt zmiany kalendarza bullą papieską stanowił kontynuację zwyczajów starożytnego Rzymu. Mianowicie w państwie rzymskim kalendarzem opiekował się najwyższy kapłan – *Pontifex Maximus*; funkcję tę w roku 45 p.n.e. – kiedy wprowadzono kalendarz juliański – pełnił Juliusz Cezar, w czasach chrześcijańskich natomiast tytułaturę tę przejęli papieże.

Kalendarz został wprowadzony natychmiast (15 października) jedynie w Hiszpanii, Portugalii, Polsce, i prawie całych Włoszech. W niedługim czasie poszło za tym przykładem wiele innych krajów katolickich. Niektóre kraje protestanckie adaptowały kalendarz jedynie po części, a niektóre dopiero w późniejszym czasie (np. w Wielkiej Brytanii w 1752). Ostatnimi krajami europejskimi, które wprowadziły kalendarz gregoriański, były ogólnie te, w których większość ludności wiązała się z Kościołami prawosławnymi.

Ostatnim europejskim krajem, który przeszedł z kalendarza juliańskiego na gregoriański, była Grecja w 1923 (Grecki Kościół Prawosławny wprowadził zmianę w 1924). Ostatnim zaś w świecie krajem, który wprowadził kalendarz gregoriański, była Turcja w 1927, która do tego czasu używała kalendarza muzułmańskiego, chociaż oficjalną datą zmiany kalendarza jest 1917. Republika Chińska oficjalnie zaadaptowała ten kalendarz w 1912, potem po długim czasie rewolucji ponownie był on wprowadzony w 1929. Gdy w 1949 została utworzona Chińska Republika Ludowa, lata zaczęto odliczać tak jak na Zachodzie, a nie od 1912 jako pierwszego.

Dokładne kalendarium zmian znajduje się pod hasłem „Historia zmiany kalendarza na gregoriański”.

Kalendarz gregoriański, Wikipedia.pl, CC BY-SA, http://pl.wikipedia.org/wiki/Kalendarz_gregoria%C5%84ski, dostęp 30.09.2012.

Zmierzch jest to okres po zachodzie Słońca, w którym Ziemia oświetlona jest światłem słonecznym rozproszonym w atmosferze. Rozróżnia się następujące fazy zmierzchu:

- zmierzch cywilny (środek tarczy słonecznej nie więcej niż 6° poniżej horyzontu)
- zmierzch nawigacyjny (środek tarczy słonecznej od 6 do 12° poniżej horyzontu)
- zmierzch astronomiczny (środek tarczy słonecznej od 12 do 18° poniżej horyzontu)
- *apo* tych trzech fazach następuje noc astronomiczna.

Tarcza słoneczna oglądana z Ziemi ma średnicę ok. pół stopnia (dokładniej średnio 0°32').

Zmierzch, Wikipedia.pl, CC BY-SA, http://pl.wikipedia.org/wiki/Zmierzch_%28pora_dnia%29, dostęp 30.09.2012.

Czas letni – czas lokalny, który dany kraj przyjmuje dla danego okresu roku, zazwyczaj różniący się o godzinę od standardowego czasu geograficznego.

Zmiany czasu mają spowodować efektywniejsze wykorzystanie światła dziennego. Latem standardowy czas geograficzny jest przesuwany o godzinę do przodu, więc czas aktywności człowieka jest lepiej dopasowany do godzin, w których jest najwięcej światła słonecznego.

Do oznaczania czasu letniego stosowany jest skrót **DST** pochodzący od ang. określenia *Daylight Saving Time*. Dla krajów stosujących czas środkowoeuropejski (CET), stosuje się skrót **CEST** (ang. *Central European Summer Time*). (...)

W całej Unii Europejskiej (dyrektywa UE 2000/84/EC) w **ostatnią niedzielę marca** o 1:00 czasu uniwersalnego (w zależności od strefy czasowej o 22:00 / 00:00 / 01:00 / 02:00 / 03:00 czasu lokalnego) zegary przestawia się godzinę do przodu, a w **ostatnią niedzielę października** o 1:00 czasu uniwersalnego (w zależności od strefy czasowej o 23:00 / 01:00 / 02:00 / 03:00 / 04:00 czasu lokalnego), o godzinę do tyłu.

Obecnie w Polsce czas letni wprowadzany i odwoływany jest zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie wprowadzenia i odwołania czasu letniego środkowoeuropejskiego w latach 2012–2016. Takiego rodzaju rozporządzenia wydaje się co kilka lat na podstawie art. 3 ustawy z dnia 10 grudnia 2003 r. o czasie urzędowym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 16, poz. 144).

Zgodnie z rozporządzeniem zmiana czasu polega na zmianie wskazań zegarów z godziny 2 minut 00 na godzinę 3 minut 00, która będzie godziną początkową czasu letniego. Przy zmianie z czasu letniego środkowoeuropejskiego na czas środkowoeuropejski, czas od godziny 2 minut 00 do godziny 3 minut 00 czasu środkowoeuropejskiego jest oznaczany dodatkową literą „a” (godzina 2a minut 01 do godziny 3a minut 00), po czym następuje godzina 3 minut 01 czasu środkowoeuropejskiego.

Nie w każdym roku zmieniano czas o tej samej godzinie. Na przykład z zarządzenia Prezesa Rady Ministrów z 1962 czas przesunięty w nocy z 26 maja na 27 maja był z godziny 1:00 na godzinę 2:00.

Czas letni, Wikipedia.pl, CC BY-SA, http://pl.wikipedia.org/wiki/Czas_letni, dostęp 30.09.2012.

Nasłonecznienie – wielkość fizyczna określająca średnią moc promieniowania przypadającą na jednostkę powierzchni, jest równa stosunkowi energii promieniowania słonecznego, padającego w określonym czasie na daną powierzchnię do pola tej powierzchni i czasu. Jednostką w układzie (układ SI): W/m^2 , w technice stosuje się też jednostki ($kW \cdot h / (m^2 \cdot \text{dzień})$).

Insolancja oznacza także oddziaływanie promieniowania słonecznego zarówno na Ziemię jako całość, jak i na poszczególne elementy powłoki ziemskiej: atmosferę, litosferę, hydrosferę itp., a także pojedyncze elementy środowiska, np. blok skalny (w tym przypadku stanowi jeden z czynników wietrzenia fizycznego) i in.

Insolacja, Wikipedia.pl, CC BY-SA, <http://pl.wikipedia.org/wiki/Nas%C5%82onecznienie>, dostęp 30.09.2012.

..... —

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....